

Lausunto

17.03.2026

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026–2031

Viite: Lausuntopyynnön diaarinumero VN/4037/2026

Vastaanottaja: Maa- ja metsätalousministeriö

Lausunnon antaja: Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjala ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri katsoo, että luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026–2031 ei turvaa saimaannorpan (Pusa saimensis) kannan kehitystä. Asetusehdotus sisältää lajin suojelun näkökulmasta ongelmallisia kohtia, eikä sitä tulisi hyväksyä esitetyssä muodossa.

Omaksi lajikseen vuonna 2025 luokiteltu saimaannorppa on erittäin uhanalainen, eikä sen kannan kasvu ole riittävällä tasolla turvaamaan lajin geneettistä monimuotoisuutta. Kanta on yhä pieni ja

pirstoutunut osapopulaatioihin, mikä lisää sukupuuton vaaraa. Sukupuuttouhan torjuminen edellyttää vahvoja suojelutoimia kannan nykyistä nopeamman ja vakaamman kasvun tukemiseksi. Mikäli kanta pääsisi kasvamaan suotuisan suojelun tasolle, se olisi nykyistä vahvempi kohtaamaan ympäristömuutoksia, kuten ilmastonmuutoksen heikentämät pesimäolosuhteet.

Suojelutyössä on keskeistä saimaannorpan korkean poikaskuolleisuuden alentaminen. Kalanpyydyskuolleisuus on merkittävin yksittäinen kuolinsyy kuuteilla ja nuorilla yksilöillä, ja kalaverkko on eniten tukehtumiskuolemia aiheuttava pyydys. Näkemyksemme mukaan pyydyskuolleisuuden vaikutuksia on arvioitu asetuksen valmistelutyössä puutteellisesti, ja siksi saimaannorpan pyydyskuolleisuuteen on puututtava asetusluonnoksessa esitettyä tehokkaammin. Vaikka lajin kanta ja syntyvyys ovat kehittyneet myönteisesti eteläisellä Saimaalla, kehitys ei mahdollista sivusaaliskuolleisuuden hyväksymistä. Samaan aikaan toisissa osissa elinaluetta syntyvyys on romahtanut, mikä vaarantaa lajin tulevaisuuden. Siksi kannatamme esitettyjä kalastusrajoitusten alueellisia laajennuksia, mutta lisäksi vaadimme muutoksia esitettyihin ajallisiin rajoituksiin.

Esitämme, että verkkokalastusrajoitukset on laajennettava vähintään ajanjaksolle 15.4.–31.7. tai ympärivuotisiksi. Kuuttien ja nuorten norppien kalanpyydyskuolemia tapahtuu ja tulee tietoon ympäri vuoden. Sivusaaliiksi päätyneiden yksilöiden todellista määrää ei voida päätellä tietoon tulleiden tapausten perusteella, sillä todellisen kalanpyydyskuolleisuuden on arvioitu tutkimuksen perusteella olevan noin kolme kertaa suurempaa tietoon tulleeeseen kuolleisuuteen nähden. Pelkästään havaittu pyydyskuolleisuus ylittää viimeisimmän tutkimustiedon mukaan tason, jota saimaannorppakannan kestävä kasvu edellyttää.

Esitämme, että kalastusrajoitusten tulee koskea esittämällämme ajanjaksolla kaikkia verkkoja. Norpalle turvallisia verkkoja ei ole havaittu vapaa-ajankalastajien eikä ammattikalastajien käytössä. Lisäksi verkot uhkaavat myös Saimaalla eläviä äärimmäisen uhanalaisia ja uhanalaisia lohikaloja, ja verkkokalastuksen nykyistä voimakkaampi rajoittaminen tukisi samalla näiden lajien suojelua. Kannatamme kaupallisille kalastajille suunnattavaa tukea siirtymässä verkoista norppaturvallisten pyydysten käyttöön.

Sukupuuton partaalla käyneen saimaannorppakannan toipumista muun muassa takavuosisikymmenien vainoista ja ympäristömyrkyjen vaikutuksista tulee tukea kaikin mahdollisin tavoin. Siten laji voi toipua ja jatkaa levittäytymistä entisille elinalueilleen myös eteläisellä Saimaalla. Kaikkiin kantaa uhkaaviin tekijöihin on välttämätöntä puuttua, joten nykytasoista kalanpyydyskuolleisuutta ei voida hyväksyä. Saimaannorppa on Etelä-Karjalan maakuntaeläin, ja maakunnan markkinointi ja matkailu tukeutuvat vahvasti Saimaaseen ja saimaannorppaan. Tähän mielikuvaan eivät sovi verkkoihin tukehtuneet erittäin uhanalaiset saimaannorpat.

Yhteenvedo

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri esittää, että verkkokalastuskieltoa jatketaan vähintään 31.7. saakka. Muutos on välttämätön saimaannorppakannan elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

Lappeenrannassa 17.3.2026

Kimmo Saarinen

puheenjohtaja

Kantola Etti
Suomen Luonnonsuojeluliitto Etelä-karjala ry